

23.1.2026

Sisäministeriö

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (maasta poistaminen)

Sisäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (maasta poistaminen). Esityksessä ehdotetaan, että muissa kuin turvapaikka-asioissa tehtävien maasta karkottamista koskevien päätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että ne voitaisiin panna täytäntöön nykyistä nopeammin. Lakiin lisättäisiin mahdollisuus määrätä ennakollinen maahantulokielto sellaiselle muualla kuin Suomessa oleskelevalle kolmannen maan kansalaiselle, jonka arvioidaan voivan vaarantaa kansallista turvallisuutta. Lisäksi ehdotetaan, että maasta poistamista koskevaa sääntelykokonaisuutta selkiytettäisiin suhteessa Euroopan unionin lainsäädäntöön. Lakiin tehtäisiin myös lain soveltajien havaitsemiin muutostarpeisiin perustuvia yksittäisiä muutoksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 12.6.2026.

Valtiovarainministeriön lausunto

Ehdotetut muutokset perustuvat pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman maahanmuuttopoliittisiin kirjauksiin, joilla pyritään tehostamaan laittomasti maassa oleskelevien henkilöiden maasta poistamista, selkiyttämään ulkomaalaislain maasta poistamista koskevaa sääntelyä ja takaamaan kansallinen turvallisuus kaikissa tilanteissa.

Valtiovarainministeriö pitää ehdotettua esitystä näiden tavoitteiden osalta perusteltuna.

Taloudelliset vaikutukset

Hallituksen esityksen luonnoksessa arvioidaan, että esityksen merkittävimmät taloudelliset vaikutukset aiheutuisivat tietojärjestelmämuutoksista, joita tehtäisiin pääasiassa Maahanmuuttoviraston UMA-järjestelmään. Esityksessä olevan arvion mukaan tietojärjestelmämuutoksista aiheutuisi yhteensä noin 2 milj. euron kustannukset.

Esityksessä ehdotetaan myös, että karkottamispäätökset voitaisiin monissa tapauksissa panna täytäntöön merkittävästi nykyistä nopeammin. Tämän arvioidaan johtavan täytäntöönpanon kieltämistä ja keskeyttämistä koskevien hakemusten kasvuun, mikä lisäisi hallinto-oikeuksien työmäärää ja aiheuttaisi taloudellisia vaikutuksia (arvio + 2 htv / 200 000 euroa). Lisäksi ennakollista maahantulokieltoa koskevasta muutoksesta arvioidaan aiheutuvan 2-3 htv:n lisäresurssitarpeet

turvallisuusviranomaisille. Esityksen mukaan arvioituista kustannuksista tietojärjestelmämuutoksia koskeva osuus (2 milj. euroa) on määrä käsitellä vuoden 2026 lisätalousarvioehdotuksen yhteydessä.

Valtiovarainministeriö toteaa, että hallitusohjelman mukaisesti maahanmuuttoviraston toimintamenoihin on kohdennettu hallituskaudella merkittävästi lisäresursseja vastaanottoon ja maahanmuuttoon liittyvien hallitusohjelmatoimien edistämiseen. Esimerkiksi julkisen talouden suunnitelmassa on varattu hallituskaudella 21 milj. euroa /v. (yht. 94 milj. euroa hallituskaudella) käsittelyaikojen lyhentämiseen muun muassa automaatiota lisäämällä.

Valtiovarainministeriö kuitenkin toteaa yllä olevan rahoitusta koskevien näkökohtien lisäksi, että hallituksen linjauksen mukaisesti lähtökohtaisesti lainsäädännöstä aiheutuvat uudet tehtävät tulee kattaa nykyisin resurssein, tarvittaessa uudelleenkohdentamalla olemassa olevaa kehysrahoitusta.

Mikäli yllä olevasta huolimatta sisäministeriö katsoo välttämättömäksi ehdottaa esitykseen liittyvää lisärahoitusta talousarviomenettelyssä, olisi kyseessä budjettilaki, joka tulee käsitellä eduskunnassa yhtäaikaaisesti kyseisen lisä-/talousarvion kanssa.

Määräraharesursoinnista päätetään normaalin tapaan osana talousarvio- ja JTS-päätöksentekoa. Koska HE:llä tai sen mukaisilla toimilla arvioidaan olevan vaikutuksia julkisen talouden suunnitelmaan tai talousarvioesityksiin, tulisi HE käsitellä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa asioiden käsittelystä annetun valtioneuvoston määräyksen (4.9.2025) kohdan 2.2.6 nojalla.

Tiedonhallinta

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ei ole kootusti tai muuten selkeästi tuotu esille arvioita säädösmuutosten mahdollisista vaikutuksista tiedonhallintaan, kuten tietoaaineistoihin, tietojen saantiin ja luovutuksiin, turvallisuuteen ja varautumiseen, valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen käyttöön tai asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon. Luonnoksessa ehdotetaan kuitenkin muutoksia viranomaisten tehtäviin ja viranomaisten väliseen yhteistyöhön, jolloin on todennäköistä, että hallituksen esityksellä on vaikutuksia julkisen hallinnon tiedonhallintaan muutoinkin kuin tietojärjestelmiin tehtävinä muutoksina.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (609/2019, tiedonhallintalaki) 8 §:n 2 momentin mukaan toimialasta vastaavan ministeriön on laadittava tiedonhallintalain 5 §:n 3 momentin mukainen arviointi, kun valmisteltavat säännökset vaikuttavat tietoaaineistoihin ja tietojärjestelmiin.

Valtiovarainministeriö on käsitellyt viime vuosien aikana useita Maahanmuuttoviraston UMA-tietojärjestelmään kohdistuvia tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointeja. Arvioinnit on pääosin tehty vasta siinä vaiheessa, kun lainsäädäntömuutoksia on jo ryhdytty toteuttamaan.

Lisäksi valtiovarainministeriö on eri yhteydessä kiinnittänyt Maahanmuuttoviraston huomiota UMA-järjestelmän turvalliseen käyttöön erilaisissa käyttötapauksissa. Valtiovarainministeriö suosittelee, että sisäministeriö arvioisi olisiko tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointia mahdollista täydentää jo hallituksen esitykseen tiedonhallintalain 5 §:n 3 momentin mukaisen arvioinnin tuloksilla. Valtiovarainministeriö suosittelee erityisesti, että taloudellisten vaikutusten arvioinnissa otettaisiin huomioon UMA-järjestelmään tehtävien toiminnallisten muutosten aiheuttamien kustannusten lisäksi turvallisen käyttötavan edellyttämät muutokset järjestelmään. Tällä varmistettaisiin osaltaan, että jatkuvat kumulatiiviset järjestelmä- ja käyttötapa-muutokset voidaan toteuttaa turvallisesti.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Mika Niemelä

VN/30556/2024-VM-8

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: